

010000, Астана қаласы, Мәңгілік Ел даңғылы, 14
тел.: 8 (7172) 71 28 68, факс: 8 (7172) 30 18 65
www.prokuror.gov.kz

010000, город Астана, проспект Мәңгілік Ел, 14 тел.:
8 (7172) 71 28 68, факс: 8 (7172) 30 18 65
www.prokuror.gov.kz

07.12.2022 № 2-01-22-107881

Қазақстан Республикасы
Парламенті Мәжілісінің
депутаттарына
(тізім бойынша)

Құрметті депутаттар!

Бас прокуратура өз құзыреті шегінде Әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорацияларын (бұдан әрі - ӘКК) таратуға қатысты депутаттарының сұрау салуды қарап, келесіні хабарлайды.

Бұған дейін прокуратура органдары әкімдіктер жанындағы ӘКК қызметіне 2018-2021 жылдары және ағымдағы жылдың 1-жартыжылдығында негізгі функцияларды іске асырудың заңдылығы белгісіне тексеру жүргізген.

Активтерді, оның ішінде аукционнан тыс алынған жер учаскелерін тиімсіз басқару фактілері анықталды, тиімсіз жобаларға бастамашылық жасау, мемлекет мүддесіне қайшы қате басқару шешімдерін қабылдау және т.б. анықталды.

Бұл кемшіліктер ӘКК-нің барлық көрсеткіштер бойынша шығындығына алып келді («Мемлекеттік мүлік туралы» Заңның 6-бабының 4-тармағында көзделген мемлекеттік мүлікті басқару тиімділігі қағидатын бұзу).

Мысалы, Ақтөбе облысының ӘКК құрған **21** компанияның қазіргі уақытта тек **3-еуі** ғана жұмыс істейді, **410 млн** теңге сомасына мемлекеттік қатысу үлесімен қалған **18-і** әрекетсіз.

Барлық **17** ӘКК-де осындай тиімсіз шешімдер орын алған, олардың көпшілігі сыбайлас жемқорлық тәуекелдерімен тығыз байланысты.

Индустриялық аймақтардың аумақтары тиісінше пайдаланылмайды (өнеркәсіп саласындағы кәсіпкерлікті дамытуға, өндірісті құруға, дамытуға және халықты жұмыспен қамтуды қамтамасыз етуге арналған шығындарды оңтайландыруға арналған).

Сондай-ақ бірақтар облыстардың ӘКК қызметінде қаржылық рәсімдерді өрескел бұзушылықтар (жеңілдетілген қарыздарды негізсіз беру, форвардтық мәмілелер бойынша аванстарды төлеу, қаражатты қайтару бойынша шаралар қабылдау, мемлекеттік сатып алу туралы заңнаманы бұзу және т.б.) анықталды.

Бұл ретте, іс жүзінде бірде-бір корпорация мемлекет мүдделерін қорғау жөнінде тиісті шаралар қабылдамайды.

Жекелеген жағдайларда жүйелі бақылаудың болмауы ӘКК активтерін мемлекет үшін қолайсыз жағдайларда заңсыз сатуға әкелді.

Жалпы, ӘКК-ге инвестициялар тарту бойынша жұмыс нәтижелері жоқ, қаржылық жобалар тиімсіз, шамамен **300 млрд-қа** жуық жұмсалған теңге (соңғы үш жылда) табысты өндіріс, экономикалық кластерлер құру, әлеуметтік сектордағы проблемаларды шешуге пәрменді әсер ету түрінде оң нәтиже бермеді.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызметтің мәліметтері бойынша бүгінде қылмыстың түрлі белгілері бойынша **12** қылмыстық іс тергеп-тексерілуде, тағы **65** материал қаралуда, **2** іс бойынша іс жүргізу аяқталды (Ақтөбе және Ақмола облыстары).

Тексеру нәтижелері бойынша Бас прокуратура ағымдағы жылғы 17 қарашада Премьер-Министрдің бірінші орынбасарының атына заңдылықты бұзушылықтарды жою туралы ұсыну енгізді (қаралуда), онда:

- анықталған кемшіліктер бойынша оларды жою және болашақта осындай жағдайларға жол бермеу жөніндегі Жол картасын немесе іс-шаралар жоспарын әзірлеу;

- ӘКК қызметін олардың жұмыс тиімділігін бағалау индикаторларын енгізе отырып, трансформациялау мәселесін қарастыру;

- ӘКК үшін нақты басымдықтар, сондай-ақ осы институтты қолдану шектері мен шарттарын айқындау, инвестициялық және инновациялық мақсатта жер учаскелерін беру өлшем шарттарын анықтау;

- шығынды компаниялардың қызметін тоқтату жөнінде шаралар қабылдай отырып, ӘКК жобаларына ревизия жүргізу;

- негізсіз берілген (иеліктен шығарылған) мүлікті қайтаруды қамтамасыз ете отырып, ӘКК активтерін, әсіресе берілген қарыздарды, кепілдіктерді, жарғылық үлестерді түгендеуге бастамашылық жасау;

- ӘКК қызметін ретке келтіруге, сондай-ақ оларды әлеуметтік-бағдарланған құрылым жағына қарай дамыту тұжырымдамасын жетілдіруге бағытталған арнайы құқықтық акті әзірлеу;

- ӘКК-нің 2025 жылға дейінгі Кешенді жоспарының тиісті орындалуын қамтамасыз ету (Үкіметтің 04.08.2021ж. №520 қаулысымен бекітілген);

- ӘКК жанындағы тұрақтандыру қорларын қалыптастыру жүйесі мен тәртібін жетілдіру;

- кінәлі адамдарды жауаптылыққа тарту туралы мәселені шешу жөнінде шаралар қабылдау ұсынылды.

Құрметпен,

Б. Асыллов

Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісі депутаттарының тізімі:

1. Д. Еспаева
2. А. Перуашев
3. А. Абілдаев
4. Е. Барлыбаев
5. Б. Дүйсембинов
6. Е. Ерубасев
7. А. Жұмабаева
8. Қ. Иса
9. Е. Өмірғали
10. М. Раманқұлов
11. Г. Хамзин
12. Е. Смышляева
13. Ж. Сүлейменова

010000, Астана қаласы, Мәңгілік Ел даңғылы, 14
тел.: 8 (7172) 71 28 68, факс: 8 (7172) 30 18 65
www.prokuror.gov.kz

010000, город Астана, проспект Мәңгілік Ел, 14 тел.:
8 (7172) 71 28 68, факс: 8 (7172) 30 18 65
www.prokuror.gov.kz

07.12.2022 № 2-01-22-107881

Депутатам
Мажилиса Парламента
Республики Казахстан
(согласно списку)

Уважаемые депутаты!

Генеральная прокуратура, рассмотрев в пределах компетенции депутатский запрос касательно ликвидации социально-предпринимательских корпораций (далее - СПК), сообщает следующее.

Ранее органами прокуратуры проведены проверки деятельности СПК при акиматах на предмет законности реализации основных функций за 2018-2021 годы и 1-полугодие т.г.

Выявлены факты ненадлежащего управления активами, в т.ч. земельными участками, полученными вне аукциона, инициирование неэффективных проектов, принятие ошибочных управленческих решений вопреки интересам государства и др.

Эти недостатки привели к убыточности СПК по всем показателям (нарушение принципа эффективности управления госимуществом, предусмотренного п.4 ст.6 Закона «О государственном имуществе»).

К примеру, в Актюбинской области из учрежденных СПК **21** компании в настоящее время функционируют лишь **3**, остальные **18** с долей государственного участия в них на сумму **410 млн** тенге бездействуют.

Схожие неэффективные решения имеют место во всех **17** СПК, многие из них сопряжены с коррупционными рисками.

Ненадлежащим образом используются территории индустриальных зон (предназначены для развития предпринимательства в сфере промышленности, оптимизации затрат на создание, развитие производства и обеспечение занятости населения).

Также в деятельности СПК ряда областей установлены грубые нарушения финансовых процедур (необоснованная выдача льготных займов, выплата авансов по форвардным сделкам, непринятие мер по возврату средств, нарушение законодательства о государственных закупках и др.).

При этом практически ни одна корпорация не принимает должных мер по защите интересов государства.

В отдельных случаях отсутствие системного контроля привело к незаконной реализации активов СПК на невыгодных для государства условиях.

В целом, в СПК отсутствуют результаты работы по привлечению инвестиций, финансовые проекты убыточны, израсходованные порядка **300 млрд тенге** (за последние три года) не дали положительного эффекта в виде успешного производства, образования экономических кластеров, действенного влияния на решение проблем в социальном секторе.

По сведениям Антикоррупционной службы на сегодня расследуется **12** уголовных дел по различным признакам преступлений, еще **65** материалов на рассмотрении, **2** дела окончены производством (Актюбинская и Акмолинская области).

По итогам проверки 17 ноября т.г. Генеральной прокуратурой на имя первого заместителя Премьер-Министра внесено представление об устранении нарушений законности (на рассмотрении) для принятия следующих мер:

- по выявленным недостаткам разработать Дорожную карту либо План мероприятий по их устранению и недопущению аналогичных случаев в будущем;
- рассмотреть вопрос трансформации деятельности СПК, с внедрением индикаторов оценки эффективности их работы;
- установить четкие приоритеты для СПК, а также пределы и условия применения данного института, определить критерии предоставления земельных участков под инвестиционные и инновационные цели;
- провести ревизию проектов СПК, с принятием мер по прекращению деятельности убыточных компаний;
- инициировать инвентаризацию активов СПК, особенно выданных займов, гарантий, уставных долей, с обеспечением возврата необоснованно переданного (отчужденного) имущества;
- разработать специальный правовой акт, направленный на упорядочение деятельности СПК, а также совершенствование концепции их развития в сторону социально-ориентированной структуры;
- обеспечить должное исполнение Комплексного плана развития СПК до 2025 года (утвержден постановлением Правительства №520 от 04.08.2021 года);
- совершенствовать систему и порядок формирования Стабилизационных фондов при СПК;
- решить вопрос о привлечении к ответственности виновных лиц.

С уважением,

Б. Асыллов

Список депутатов Мажилиса Парламента Республики Казахстан:

1. Еспаева Д.
2. Перуашев А.
3. Абілдаев А.
4. Барлыбаев Е.
5. Дуйсембинов Б.
6. Ерубает Е.
7. Жумабаева А.
8. Иса Қ.
9. Өмірғали Е.
10. Раманқулов М.
11. Хамзин Г.
12. Смышляева Е.
13. Сулейменова Ж.